

Czwartek, 7 lipca 2022 r.

P9_TA(2022)0302

Decyzja Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych o uchyleniu prawa do aborcji w Stanach Zjednoczonych oraz konieczność ochrony prawa do aborcji i zdrowia kobiet w UE

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 7 lipca 2022 r. w sprawie decyzji Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych o uchyleniu prawa do aborcji w Stanach Zjednoczonych oraz konieczności ochrony prawa do aborcji i zdrowia kobiet w UE (2022/2742(RSP))

(2023/C 47/22)

Parlament Europejski,

- uwzględniając europejską konwencję praw człowieka z 1950 r.,
 - uwzględniając Konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z 1979 r.,
 - uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej z 2000 r. (zwaną dalej „Kartą”),
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie sytuacji w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz praw w tej dziedzinie w UE w kontekście zdrowia kobiet ⁽¹⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 9 czerwca 2022 r. w sprawie globalnych zagrożeń dla prawa do aborcji: możliwość zniesienia prawa do aborcji w USA przez amerykański Sąd Najwyższy ⁽²⁾,
 - uwzględniając decyzję Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych z dnia 24 czerwca 2022 r., która – pięcioma głosami za i przy czterech głosach przeciw – uchyliła orzeczenie w sprawie *Roe przeciwko Wade*, kładąc tym samym kres federalnemu prawu konstytucyjnemu do aborcji,
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Sąd Najwyższy Stanów Zjednoczonych ustanowił precedens w przełomowej sprawie *Roe przeciwko Wade* (1973 r.), następnie potwierdzonej w wyroku *Planned Parenthood przeciwko Casey* (1992 r.) i *Whole Woman’s Health przeciwko Hellerstedt* (2016 r.), gwarantując w USA konstytucyjne prawo do legalnej aborcji, którą można wykonywać do czasu osiągnięcia przez płód zdolności do samodzielnego przeżycia poza organizmem matki (pre-viability abortion); mając na uwadze, że 24 czerwca 2022 r. Sąd Najwyższy postanowił uchylić – pięcioma głosami za i przy czterech głosach przeciw – orzeczenie w sprawie *Roe przeciwko Wade*, kładąc kres federalnemu prawu konstytucyjnemu do aborcji, umożliwiając stanom zakaz aborcji w dowolnym momencie ciąży i otwierając możliwość całkowitego zakazu aborcji;
- B. mając na uwadze, że po przyjęciu tej decyzji przez Sąd aborcji zakazało już osiem stanów; mając na uwadze, że oczekuje się, iż 26 stanów może ostatecznie uchwalić przepisy, które niemal całkowicie zakazują aborcji; mając na uwadze, że w 13 stanach obowiązują akty prawne znoszące prawo do aborcji, które weszły w życie natychmiast po unieważnieniu orzeczenia w sprawie *Roe przeciwko Wade*; mając na uwadze, że od tego czasu zarówno w USA, jak i na całym świecie, nasiliły się demonstracje w obronie prawa do aborcji; mając na uwadze, że w międzyczasie rośnie opór wobec decyzji Sądu, w szczególności wraz z opublikowaniem 24 czerwca 2022 r. „wielostanowego zobowiązania” gubernatorów Kalifornii, Oregonu i Waszyngtonu do „obrony dostępu do opieki w zakresie zdrowia reprodukcyjnego, w tym do aborcji i środków antykoncepcyjnych, oraz zobowiązania do ochrony pacjentów i lekarzy przed wysiłkami innych stanów na rzecz eksportu zakazu aborcji do naszych stanów” ⁽³⁾;

⁽¹⁾ Dz.U. C 81 z 18.2.2022, s. 43.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0243.

⁽³⁾ <https://www.gov.ca.gov/2022/06/24/west-coast-states-launch-new-multi-state-commitment-to-reproductive-freedom-standing-united-on-protecting-abortion-access/>

Czwartek, 7 lipca 2022 r.

- C. mając na uwadze, że decyzja Sądu Najwyższego będzie mieć wpływ na życie kobiet i dziewcząt w Stanach Zjednoczonych, a jej negatywne konsekwencje najbardziej odczuwają osoby znajdujące się w trudnej sytuacji; mając na uwadze, że może to również negatywnie wpłynąć na inne prawa i zdrowie reprodukcyjne i seksualne; mając na uwadze, że ograniczenia lub zakaz prawa do aborcji w Stanach Zjednoczonych, UE i na świecie będzie miał nieproporcjonalny wpływ na kobiety żyjące w ubóstwie, w szczególności na kobiety będące ofiarami uprzedzeń rasowych, w tym kobiety czarnoskóre, latynoskie i wywodzące się z rdzennej ludności, a także na kobiety z obszarów wiejskich, osoby LGBTIQ, kobiety z niepełnosprawnościami, nastolatki, migrantki, w tym migrantki o nieuregulowanym statusie, oraz kobiety samodzielnie wychowujące dzieci; mając na uwadze, że publiczne usługi aborcyjne mogą zapewnić powszechny dostęp do bezpiecznej i legalnej aborcji dla wszystkich kobiet, w tym kobiet znajdujących się w trudnej sytuacji społeczno-gospodarczej;
- D. mając na uwadze, że prawa i zdrowie reprodukcyjne i seksualne, w tym bezpieczna i legalna opieka aborcyjna, stanowią prawo podstawowe; mając na uwadze, że penalizacja praw i zdrowia reprodukcyjnych i seksualnych, ich opóźnianie i odmawianie dostępu do nich stanowi formę przemocy wobec kobiet i dziewcząt; mając na uwadze, że te ograniczenia i zakazy nie prowadzą do zmniejszenia liczby aborcji, a jedynie zmuszają ludzi do podróżowania na duże odległości lub do uciekania się do niebezpiecznych aborcji, co sprawia, że są oni również podatni na dochodzenia i ściganie karne, oraz że dotyczą osób, którym najbardziej brakuje zasobów i informacji; mając na uwadze, że do niemal wszystkich przypadków śmierci wynikających z niebezpiecznych aborcji dochodzi w krajach, w których aborcja jest poważnie ograniczona; mając na uwadze, że szacuje się, iż roczna liczba zgonów w USA z powodu niebezpiecznych aborcji wzrosłaby o 21 %⁽⁴⁾ w drugim roku po wejściu w życie zakazu; mając na uwadze, że takim zgonom można całkowicie zapobiec; mając na uwadze, że zakazy aborcji doprowadzą również do wzrostu liczby zgonów związanych z wymuszoną ciążą;
- E. mając na uwadze, że powikłania w trakcie ciąży i porodu są główną przyczyną zgonów wśród nastolatek w wieku od 15 do 19 lat na całym świecie; mając na uwadze, że nastoletnie matki znacznie częściej zaprzestają nauki i doświadczają bezrobocia, co potęguje cykl ubóstwa;
- F. mając na uwadze, że w kontekście uchylecia orzeczenia w sprawie *Roe przeciwko Wade* coraz większe zaniepokojenie budzi kwestia ochrony danych; mając na uwadze, że za pomocą aplikacji pozwalających śledzić cykl miesięczkowy lub narzędzi geolokalizacji i wyszukiwarek można gromadzić dane dotyczące osób, które zwróciły się do kliniki aborcyjnej, zakupiły tabletki aborcyjne lub szukały informacji na ten temat; mając na uwadze, że na tej podstawie można kierować działania przeciwko konkretnym osobom lub wykorzystywać zebrane informacje przeciwko nim; mając na uwadze, że w państwach, które zakazały aborcji lub zamierzają to uczynić, organy sądowe mogą wykorzystywać dane cyfrowe osób ubiegających się o aborcję oraz przeprowadzających lub ułatwiających aborcję;
- G. mając na uwadze, że pomimo ogólnych postępów w zakresie ochrony zdrowia i praw reprodukcyjnych i seksualnych na całym świecie, w tym w Europie, poważne zaniepokojenie budzi regres prawa dostępu do bezpiecznej i legalnej aborcji; mając na uwadze, że uchylene orzeczenia w sprawie *Roe przeciwko Wade* mogłoby wzmocnić ruch antyaborcyjny w Unii Europejskiej; mając na uwadze, że Polska jest jedynym państwem członkowskim UE, które usunęło ze swojego prawodawstwa podstawę do aborcji, ponieważ nielegalny Trybunał Konstytucyjny orzekł 22 października 2020 r. o odebraniu polskim kobietom przysługujących im od dawna praw, a tym samym wprowadził de facto zakaz aborcji; mając na uwadze, że aborcja jest zakazana na Malcie; mając na uwadze, że aborcja medyczna we wczesnym okresie ciąży nie jest legalna na Słowacji i nie jest dostępna na Węgrzech; mając na uwadze, że we Włoszech zmniejsza się również dostęp do aborcji⁽⁵⁾; mając na uwadze, że w innych państwach członkowskich UE, na przykład od niedawna w Chorwacji, odmawia się dostępu do opieki aborcyjnej⁽⁶⁾; mając na uwadze, że UE i jej państwa członkowskie muszą bronić zdrowia i praw reprodukcyjnych i seksualnych oraz podkreślać, że prawa kobiet są niezbywalne i że nie można ich odebrać ani osłabić; mając na uwadze, że dla UE i jej państw członkowskich kluczowe znaczenie mają dalsze postępy w zapewnianiu dostępu do bezpiecznej, legalnej i świadczonyj na czas opieki aborcyjnej zgodnie z zaleceniami i dowodami przedstawionymi przez Światową Organizację Zdrowia;

⁽⁴⁾ <https://ncpolicywatch.com/2022/05/05/study-shows-an-abortion-ban-may-lead-to-a-21-increase-in-pregnancy-related-deaths/>

⁽⁵⁾ https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectId=0900001680687bdc; [http://www.refreg.ep.parl.union.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/608853/IPOL_BRI\(2018\)608853_EN.pdf](http://www.refreg.ep.parl.union.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/608853/IPOL_BRI(2018)608853_EN.pdf)

⁽⁶⁾ <https://www.roda.hr/en/news/support-for-accessible-safe-and-legal-termination-of-pregnancy-in-croatia.html>

Czwartek, 7 lipca 2022 r.

H. mając na uwadze, że kobiety w Europie nadal napotykały przeszkody uniemożliwiające im korzystanie z przysługujących im praw i wolności ze względu na ograniczenia prawne, które naruszają prawa kobiet i niepotrzebnie narażają ich życie; mając na uwadze niedawną sprawę, w której amerykańskiej turystce Andrei Prudente zakazano aborcji na Malcie mimo zagrożenia jej życia; mając na uwadze, że obrończyni praw kobiet, Justyna Wydrzyńska, została oskarżona na mocy drakońskiej polskiej ustawy antyaborcyjnej o dostarczenie innej kobiecie pigułek do aborcji farmakologicznej;

I. mając na uwadze, że w Karcie zapisano podstawowe prawa i wolności osób mieszkających w UE; mając na uwadze, że ochrona bezpiecznej i legalnej aborcji ma bezpośredni wpływ na skuteczne korzystanie z praw uznanych w Karcie, takich jak godność ludzka, autonomia osobista, równość i integralność cielesna;

J. mając na uwadze, że 9 czerwca 2022 r. Parlament przyjął zdecydowaną w tonie rezolucję w sprawie globalnych zagrożeń dla prawa do aborcji – możliwość zniesienia prawa do aborcji w USA przez amerykański Sąd Najwyższy; mając na uwadze, że zalecenia zawarte w tej rezolucji wciąż są aktualne i należy je wdrożyć⁽⁷⁾;

1. ponownie zdecydowanie potępia regres w odniesieniu do praw kobiet oraz zdrowia i praw reprodukcyjnych i seksualnych na całym świecie, w tym w Stanach Zjednoczonych i w niektórych państwach członkowskich UE; przypomina, że zdrowie i prawa reprodukcyjne i seksualne są podstawowymi prawami człowieka, które należy chronić i umacniać i których nie wolno w żaden sposób osłabiać czy uchylać; wzywa rządy stanów, które przyjęły ustawy i inne środki zmierzające do zakazu i ograniczenia aborcji, do ich uchylecia oraz do dopilnowania, by ustawodawstwo w tych stanach było zgodne z prawami człowieka kobiet chronionymi na szczeblu międzynarodowym i z międzynarodowymi standardami praw człowieka;

2. proponuje uwzględnienie prawa do aborcji w Karcie; uważa, że należy przedłożyć Radzie wniosek w sprawie wprowadzenia następującej zmiany do karty praw podstawowych:

Artykuł 7a (nowy):

„Artykuł 7a

Prawo do aborcji

Każdy ma prawo do bezpiecznej i legalnej aborcji”;

3. przypomina w tym kontekście o swojej rezolucji z 9 czerwca 2022 r. w sprawie apelu o zwołanie konwentu w celu zmiany traktatów; oczekuje, że Rada Europejska zbierze się w tym celu; proponuje, aby w ramach tego procesu uwzględnić w karcie prawo do bezpiecznej i legalnej aborcji; wzywa do zaangażowania Parlamentu Europejskiego na każdym etapie tego procesu;

4. wyraża zdecydowaną solidarność z kobietami i dziewczętami w USA i poparcie dla nich, a także dla osób zaangażowanych w zapewnianie i obronę prawa i dostępu do legalnej i bezpiecznej opieki aborcyjnej w tak trudnych okolicznościach; popiera również apele do Kongresu USA o uchwalenie ustawy chroniącej aborcję na szczeblu federalnym;

5. wyraża głębokie zaniepokojenie faktem, że zakazy i inne ograniczenia aborcji w nieproporcjonalnie dużym stopniu dotyczą kobiety żyjące w ubóstwie, zwłaszcza kobiety o odmiennej rasie, w tym kobiety czarnoskóre, latynoskie i rdzenne, a także kobiety z obszarów wiejskich, osoby LGBTIQ, kobiety z niepełnosprawnościami, nastolatki, migrantki, w tym migrantki o nieuregulowanym statusie, oraz kobiety samotnie prowadzące gospodarstwa domowe; podkreśla, że kobiety, które z powodu przeszkód finansowych lub logistycznych nie mogą sobie pozwolić na podróż do klinik zajmujących się zdrowiem reprodukcyjnym w sąsiednich stanach lub krajach, są bardziej narażone na poddanie się niebezpiecznym i zagrażającym życiu zabiegom oraz mogą być zmuszane do donoszenia ciąży wbrew ich woli, co stanowi naruszenie ich praw człowieka i jest formą przemocy ze względu na płeć⁽⁸⁾;

⁽⁷⁾ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0243_PL.html

⁽⁸⁾ https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Women/WRGS/SexualHealth/INFO_Abortion_WEB.pdf

Czwartek, 7 lipca 2022 r.

6. wzywa rząd USA do zapewnienia powszechnej ochrony danych, zwłaszcza w przypadku osób starających się o aborcję, przeprowadzających aborcje i ułatwiających je, a to poprzez umożliwienie prywatnego i bezpiecznego dostępu, zaprzestanie śledzenia zachowań, wzmocnienie polityki usuwania danych, szyfrowanie przesyłanych danych, umożliwienie domyślnego szyfrowania wiadomości na całej drodze komunikacji, zapobieganie śledzeniu lokalizacji i zadbanie o to, by użytkownicy byli informowani o fakcie poszukiwania ich danych⁽⁹⁾;

7. podkreśla brak dostępu do antykoncepcji i istniejące niezaspokojone potrzeby w tym zakresie⁽¹⁰⁾; podkreśla, że należy nadać priorytet zwalczaniu przemocy seksualnej oraz kompleksowej, dostosowanej do wieku i opartej na dowodach naukowych edukacji seksualnej i edukacji o relacjach międzyludzkich dla wszystkich, szeregowi wysokiej jakości, dostępnych, bezpiecznych, przystępnych cenowo i w stosownych przypadkach bezpłatnych metod i środków antykoncepcyjnych oraz doradztwu w zakresie planowania rodziny, a także usługom zdrowotnym; uznaje rolę, jaką odgrywają organizacje pozarządowe jako usługodawcy oraz rzecznicy zdrowia i praw reprodukcyjnych i seksualnych, a także zachęca je do kontynuowania swojej pracy;

8. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwiększenia wsparcia politycznego dla obrońców praw człowieka i świadczeniodawców opieki zdrowotnej działających na rzecz postępów w zakresie praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego, a także dla społeczeństwa obywatelskiego i organizacji lokalnych zajmujących się prawami i zdrowiem reprodukcyjnym i seksualnym, które są kluczowymi podmiotami w społeczeństwach uwzględniających równość płci oraz ważnymi dostawcami usług i informacji w zakresie praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego, w szczególności dla tych, którzy pracują w trudnych warunkach w Europie; wzywa Komisję do ochrony i wspierania tych obrońców przed wszelkimi prześladowaniami;

9. jest zaniepokojony możliwym wzrostem przepływu środków pieniężnych na świecie, w tym w Europie, przeznaczonych na finansowanie grup antygenderowych i sprzeciwiających się prawu do aborcji;

10. wzywa UE i jej państwa członkowskie do prawnego uznania aborcji oraz do obrony poszanowania prawa do bezpiecznej i legalnej aborcji oraz innych praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego; ponadto wzywa UE do działań na rzecz uznania tego prawa za kluczowy priorytet w negocjacjach prowadzonych w instytucjach międzynarodowych i na innych forach wielostronnych, takich jak Rada Europy, a także do poparcia włączenia tego prawa do Powszechnej deklaracji praw człowieka;

11. potępia fakt, że wiele kobiet w UE nadal nie ma dostępu do usług aborcyjnych z powodu utrzymujących się w niektórych państwach członkowskich ograniczeń prawnych, finansowych, społecznych i praktycznych;

12. wzywa państwa członkowskie do depenalizacji aborcji oraz usunięcia i zwalczania przeszkód utrudniających bezpieczną i legalną aborcję oraz dostęp do opieki zdrowotnej i usług w zakresie praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego; wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania dostępu do bezpiecznych, legalnych i bezpłatnych usług aborcyjnych, do usług i zaopatrzenia w zakresie opieki zdrowotnej nad kobietami w okresie prenatalnym i matkami, dobrowolnego planowania rodziny, antykoncepcji, usług przyjaznych młodzieży, a także do zapobiegania HIV, leczenia, opieki i wsparcia bez dyskryminacji;

13. zaleca jak najszybsze zorganizowanie delegacji do Stanów Zjednoczonych w celu oceny skutków decyzji Sądu Najwyższego oraz wsparcia organizacji pozarządowych zajmujących się prawami kobiet i ruchów opowiadających się za prawem wyboru w tym kraju; domaga się, aby przyszłe delegacje Parlamentu Europejskiego udające się do Waszyngtonu konsekwentnie poruszały kwestię prawa do aborcji i spotykały się z organizacjami broniącymi praw kobiet;

14. wzywa Europejską Służbę Działań Zewnętrznych, delegaturę UE w Stanach Zjednoczonych, Komisję i wszystkie państwa członkowskie UE, by wykorzystwały wszystkie dostępne im instrumenty w celu skuteczniejszego przeciwdziałania uwstecznianiu praw kobiet i praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego, w tym poprzez zrekomensowanie ewentualnego zmniejszenia funduszy USA przeznaczonych na prawa i zdrowie reprodukcyjne i seksualne na świecie, a także poprzez zdecydowane opowiadanie się za powszechnym dostępem do bezpiecznej i legalnej aborcji oraz innych praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego oraz nadanie im priorytetowego znaczenia w stosunkach zewnętrznych;

⁽⁹⁾ <https://www.eff.org/deeplinks/2022/06/effs-statement-dobbs-abortion-ruling>

⁽¹⁰⁾ Sprawozdanie Funduszu Ludnościowego ONZ (UNFPA) na temat stanu ludności na świecie pt. „Seeing the Unseen: The case for action in the neglected crisis of unintended pregnancy” [Dostrzec niewidoczne – konieczność działania w związku z zaniedbanym kryzysem dotyczącym nieplanowanych ciąż], 30 marca 2022 r.

Czwartek, 7 lipca 2022 r.

15. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodzącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Specjalnemu Przedstawicielowi UE ds. Praw Człowieka, prezydentowi Stanów Zjednoczonych Ameryki i jego administracji, Kongresowi USA oraz Sądowi Najwyższemu USA.
